

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Școli populare superioare.

Ideia de a face școli populare superioare, a pornit din Danemarca, unde astăzi abia mai este sat mai mare, în care să nu fie o astfel de școală. Din Danemarca a trecut în țările scandinave, în Germania, Belgia, Holanda și celelalte țări ale apusului. Ținta lor e de a face educația acelor, cari după ce au terminat școala elementară, nu au putut cerceta o școală medie și voesc să aibă o cultură încheată și cunoștințe întinse; așa dar nu e o școală specială, care ar pregăti pe ceice o cercetează pentru cariera de mai târziu, ci o școală în care se face mai departe educația începută în școala elementară, punându-se deosebit pond pe educația inimei și numai în al doilea rând pe a intelectului.

Școala e un curs de un an, sau mai bine zis de 9 luni de zile și 3 luni de zile vacanție în timpul când lucrul câmpului chiamă toate forțele în arșița soarelui. E o serie de conferințe, care ține 9 luni de zile și își ia subiectul din istoria poporului și a pământului pe cari îl brăzdează cu plugul, din istoria literaturii și artelor naționale, teme sociale, religioase chiar și filosofice; în aceste școli se mai face exerciții în ale contabilității (nu în toate școlile de acest fel) se discută și comentează chestii economice și comerciale, se explică secretele naturii și vieții omenești ș. a.

Se vor întrebă unii dacă aceste școli sunt spre folosul mulțimei dela coarnele plugului. Rezultatele uimitoare ce s'au ajuns cu aceste școli în străinătate ne îndreptățesc să presupunem, că ele sunt o adevărată necesitate la popoarele înapoiate în dezvoltarea culturală. Aceste școli nu arată drumul, care duce mai curând și cu mai puțină osteneală spre o bună stare economică cum pretendem noi dela cursurile de repetiție ale școlilor populare, dar înavuțesc cunoștințele cu ajutorul cărora vor putea afla aceasta cale între orice împrejurări ale vieții; ear aceasta e de o mai mare importanță. O cultură generală, care va mări orizontul cunoștințelor de tot felul ale țăranului nostru, va mări și interesul pentru lucrările ce-l privesc mai de aproape: lucrările economice. Un

țaran, care cunoaște oameni și zile de mărire din trecut, va cercă să pătrundă mai bine în prezent, se va interesa cum să lucrează în alte locuri, va cerceta însuși să afle cauza înapoierii și cunoscându-și puterile și nevoile își va întrebuița forțele de cari dispune cum lui îi va părea mai rațional. Sfaturile noastre din școală și conferințe răsună de cele mai multe ori fără urmă, sunt un fel de glas în pustie, fiindcă nu ținem cont de nevoile și puterile individuale ale ascultătorilor. *Indemnurile proprii* au alt răsunset în acțiunile noastre de cât *sfaturile altora*. Iar școala aceasta nu e a sfaturilor, ci a îndemnurilor. Ridicați nivelul cultural al țăranului și a-ți mărit puțința de a ajunge la o mai bună stare economică, pe care bazați astăzi întreg viitorul!

Vor zice alții, pentru aceasta avem gimnaziile. Să îndemnăm cât mai mulți să le cerceteze și apoi să se întorcă acasă. N'ar fi rău dacă s'ar putea face, dar toți cari au pășit pragul școlilor medii se trudesă să ajungă și în o școală de pregătire specială și numai foarte puțini se întorc acasă aducând din oraș o nimicică sau cel puțin sdruncinată dragoste pentru lucrările câmpului. Școlile populare superioare au favorul de a lăsa pe ascultători în același mediu în care au trăit mai înainte, nu le mărește vițiile cum o face aceasta orașul, care le schimbă de cele mai multe ori felul de traiu. Cine nu știe că un pom, mutat din deal în vale și din vale în deal are mai multe ramuri uscate, decât cel care a crescut și s'a dezvoltat în un singur loc pe care l'a îngrijit mâna grădinarului? De multe ori o schimbare a mediului are urmări rele pentru întreaga viață. De altă parte în școalele medii se cere o mai bună stare materială și un timp mai îndelungat de studii, ceea ce nu poate »jertfi« orice om dela sate. Școala poporală superioară va avea înaintea ochilor aceasta împrejurare și se va mărgini la ceea ce e mai de lipsă și se va predă așa ca să le poată înțelege cei cari ascultă. Școala e un fel de *cursuri de iarnă* pentru țărani.

În Germania aceste școli sunt ajutate de stat și societăți culturale, așa că o pot cerceta și cei mai săraci d. e. dintre 270 de ascultători ai unei școale 97 sunt servitori rurali, cari nu au nici un

petic de pământ și numai din simbria lor de un an și stipendiu de 100 M., se susțin în anul de școală. Aceste școli erau la început fără taxe, isvorâte de dragostea de a lumina masele mari ale poporului și țineau câte 3 luni, astăzi ele sunt sistematizate cu cursuri de un an și cu un corp didactic recrutat dintre cei mai harnici învățători și preoți, cari fiind o mare parte din zile de peste săptămână liberi, pe lângă oficiul lor mai împlinesc și oficiul de învățători la aceste școli. Ca didactru se plătește pentru un an întreg minimala sumă de 37 M. Finlandezii, cari nici când nu au avut o stăpânire de a lor, ci totdeauna streină, au — după cum mi-s'a spus — 42 de școli populare superioare și le susțin din contribuțiile anuale ale elevilor și oamenilor de inimă, între cari partea cea mai mare foștii elevi ai școlilor populare superioare. În alte locuri sunt fundațiuni, cari crează aceste școli pentru adulți.

În școlile populare superioare se primesc toți absolvenții școlilor primare, cari au împlinit 18 ani, — fiind aceasta o etate la care înțeleg mai bine lucrurile și nu sunt rari în aceste școli nici moșii bătrâni cu albe plete, cari se pare nu mai au ce aștepta dela viață decât sapa și lopata.

Nu s'ar putea oare și la noi creă aceste școli? Nu s'ar putea ca în loc de conferințele reslătite să se țină cursuri sistematizate, în loc de conferințe de 1 oră, o duminică în un an să se țină conferințe dacă nu un an, cel puțin 3 luni de zile. »Asociația« care are aceiași țintă, ar putea face începutul. Satele noastre mai de frunte, în unele locuri dispun și de cele materiale, ar putea lua înșile inițiativa. E de dorit ca inițiativa să o facă satele noastre. Iar celor cari doresc să cunoască mai de aproape aceste școli bucurosi le dau orice informație și promit că voi ține cursuri la prima școală care se va înființa.

V. St.

Funerariile doctorului I. Mera.

Înmormântarea doctorului Iuliu Traian Mera s'a petrecut între cele mai mari onoruri ce i s'a putut da la noi: Prea Sfinția Sa Dl Episcop diecezan cu neîntrecutul său zel apostolesc, după ce a terminat sfințirea bisericii din Târnova, fără a mai stă la masa oaspeților adunați la sfințire, a urcat trăsura și a venit la înmormântare, ca să satisfacă dorinței familiei de a-i face prohodul distinsului bărbat cât a trăit și acum mecenate al tinerimei, pentru că răposatul a testat 70.000 coroane numărare și 61 acții de ale „Victoriei“ pentru o fundațiune, din care să fie ajutorată tinerimea academică din întreagă mitropolia.

Prea Sfinția Sa asistat de protosincelul R. Ciorogariu, protop. Mihaiu Lucața, preoții Vasile Popoviciu, Romul Măierușan, Aurel Doboș și diaconul Cornel Lazar a oficiat prohodul. P. S. Să emoționat de perderea

acestui drag fiu al bisericii a rostit între suspinele ascultătorilor un duios cuvânt de despărțire. A căzut — zise P. S.: Sa — unul din stâlpii cei mai puternici ai acestei sfinte biserici și a venit să-i dea prinosul de dragoste. Arată cum prin creșterea religioasă din care s'a împărțășit și pe care o datorește mamei sale și neuitatului său tată, fost preot în Țiria, el a iubit biserica și neamul său cu căldură. Spune apoi duioase cuvinte de mângăiere mamei, care își jelește fiul. Și încheie cu rugăciunea pentru sufletul reposatului.

Poporul a rămas adânc impresionat de onoarea ce a dat-o Arhiepiscopul răposatului și de cuvintele părintești cu cari a mângăiat familia și a zugrăvit efectele creșterii religioase morale.

Din cuvântul funebral al părintelui protosincel Roman Ciorogariu dăm următoarele:

Când te-am văzut întâi dată aici în Țiria eră ziuă sf. Marii, întocmai ca și astăzi. Erăi ca un Făt frumos din povești. Bătrânii fericiau pe părinții binecuvântați cu un așa odor de fiu și în privirea blândă cu care obișnuiesc ei a învăli pe cei tineri eră ceva mai mult decât mândria — eră binecuvântarea ta. Tinerii cuprinși de vraja ființei tale delicate, ca un cor îngeresc te serviau ca pe stăpânul lor spiritual. Erău zilele cele frumoase când tu ca un geniu aduseși pe scena diletanților formați de tine poezia vieții naționale: moravuri, cântece și jocuri românești, cu care fermeca lumea românească de aici. Atunci îmi ziceam: tu ești fatul cel frumos din povești.

După aceea inima ta cea bună, altruistul inerent firii tale, te-a dus la izvorul tămădurilor, la medicină, și te-ai ales fala doctorimei și nădejdea bolnavilor. Și când te vedeam în vârtejul lumii celei mari din Carlsbad, cum cucereai inimile, și alergul acela neastâmpărat al tău, abnegația cu care îți îngrijeai bolnavii, îmi aduceam aminte de vârtejul copilăriei tale din Țiria și îmi ziceam: tu nici ca bărbat n'ai stare și alinare cum „n'are apa din mare“ — tu ești munca întrupată. Liniștit erăi numai atunci, când veneai între noi aradani să-ți vorbim „de acasă“. Ce mult iubeai această casă! Uite, acum ești aici acasă, între ai tăi. Dar cum?

Tu, în care a fost întrupată armonia naturii: frumsețea trupească și sufletească, tipul și asemănarea lui Dumnezeu, te-ai cutropit sub povara vieții în acest îngust sicriu. Dar numai trupul s'a cutropit. Prinosul iubirei tale de biserică și neam, jertfa ce ai adus o pe altarul culturii românești prin ultimul act al vieții tale generoase, se înalță ca un monument neperitor, aere perennius, cum zice străbunul nostru poet.

Toată viața ta este un luminis. Numai peste acest luminis îndrăznesc să ating durerea adâncă ce ne strivește în fața acestui scump sicriu.

— Jalnici ascultători! Viața omului este de 70 de ani, ce este mai mult, este dar deosebit dela D-zeu, zice profetul. Răposatul nici vârsta bătrânețelor n'a ajuns-o decum să se împărțășească de deosebitul dar al vieții îndelungate. Ființa lui delicată n'a putut suportă munca uriașă cu care s'a pus la luptă, să sdrobească zăvoarele morții ca să-și mântuiască pe semenii săi, ci s'a frânt precum se frânge stâlpul sub povara mai mare decât puterea sa. Adevărul este, că cheia dela zăvoarele morții este în mâna lui Dumnezeu, mânei omenești este dat numai balsamul durerilor, însăși viața însă este a lui Dumnezeu. A fost însă mână binecuvântată de D-zeu în lecuirea boalelor. D-rul Mera eră un inger păzitor al suferințelor.

Dar uite, că și o viață atât de scurtă este destulă, ca să se facă nemuritoare. Numele Doctorului Mera este scris cu litere de aur în analele tuturor așezămintelor noastre culturale. Unde a fost vorba de jertfă pentru binele obștesc, acolo este și Dr. Mera cu mâna sa cea darnică. N'a fost însă numai vistiernicul culturai, ci a fost și apostolul ei. Precum albina adună mierea pentru coșnița sa, așa a adunat Dr. Mera mierea culturai europenești, și a îmbrăcat-o în haina nevinovăției scriind pentru copii „Din lumea basmelor“ iar pentru jini și bătrâni zugrăvind tablourile culturai europenești și filozofia vieții românești. El și-a asigurat loc de onoare în literatura noastră. A voit însă să cuprindă toată mărirea, toată fericirea, să urce culmi cari nu sunt date omului să le ajungă aici pe pământ. Nici nu le-a putut urcă. S'a prăbușit chiar când eră să-și pună piciorul pe acele culmi. Ce n'a putut însă ajunge aici pe pământ a ajuns după moarte. Uite monumentul viu ce și l'a ridicat prin fundațiunea sa menită să se crească din ea tinerii români din întreagă mitropolia la studii academice. Iată culmea mării și fericirei ce n'a putut-o ajunge aici pe pământ. Pe mormântul lui vecinic vor crește flori vii, bursierii lui, cari vecinic vor preamări numele binefăcătorului lor, și odorul acestor flori vii, vecinic se va înălța ca un miros de bună mireasmă la culmile de cari el visă. Și vecinic va ajunge la Tatăl ceresc prinusul iubirei sale de biserică, căreia i-a închinat evutul și sufletul său blând, crescut la sânul bisericii.

Așa își eluptă virtutea și din mormânturi mărirea sa. Virtutea nu moare, ea numai trece la destinul ei etern de a revărsa lumină și peste mormânturi, — lumina și tăria popoarelor.

Adunarea generală

a învăț. rom. din ppiatele aradane I—VII.

Niciodată învățătorimea română n'a avut să muncească între împrejurări atât de grele, ca astăzi. Abnegațiune multă și dragoste și mai multă, față de ce este *al tău*, să cere astăzi dela învățătorul român. Și cu bucurie constatăm, că învățătorimea noastră stă astăzi la nivelul reclamat de spiritul vremii în care trăim.

Adunarea generală a reuniunii învățătorilor rom. din ppiatele aradane I—VII, ținută estimp în frunța comună *Curticiu*, duminică și luni la 16/29 și 17/30 august a. c., ni-e mărturie vie despre aceasta. S'a dovedit și cu această ocaziune nu numai priceperea și interesul cald al învățătorimii noastre față de marea cauză culturală a neamului, ci din discuțiunile urmate, în tot decursul adunării, asupra probleme/or puse la ordinea zilei, precum și din ținuta deamă, serioasă și bărbătească a membrilor ne-am încredințat, că această învățătorime este matură pentru vremurile grele ce le străbatem.

Plecarea.

Comitetul reuniunii, în frunte cu prezidentul general *Iosif Moldovan*, a plecat din Arad sâmbătă, în ziua de sf. Marie mare, la 5 ore p. m. În gara din *Curticiu* așteptă sosirea oaspeților o mulțime de popor, bărbați și femei, fete și copii. După coborârea din tren, prezidentul desp. prot. Chișineu *Dimitrie Boariu*, salută reuniunea, în numele despărțământului, în cuvinte foarte calde, iar părintele administrator din loc *Aurel Papp*, preot în Socodor, în numele comunei bisericesti, la cari răspunde prezidentul *Iosif Moldovan*, mulțumind pentru frumoasa și neașteptata primire. În mij-

locul unei bucurii generale apoi, oaspeții își fac intrarea în comună pe jos. Ajunși la școală, s'a făcut încvartirarea pe la casele ospitale ale țaranilor noștri în mod exemplar, iar la 8 ore seara toți cei sosiți, să intrunesc în ospătăria „Mladin“, la seara de cunoștință, petrecând în bună dispoziție până târziu.

Ședința I.

Deschiderea adunării a fost precedată de Sfânta Liturghie împreunată cu chemarea Duhului Sfânt la carea a servit părintele administrator din loc *Aurel Papp*, preot în Socodor. Răspunsurile liturgice le-a executat într'un mod foarte frumos, un cor improvizat dintre învățători, sub conducerea învățătorului *Mihail Dragoș*, din *Curticiu*.

Adunarea s'a ținut în biserică. La 10 ore a. m., prezidentul *Iosif Moldovan*, încungiurat de secretarul general *Dimitrie Popoviciu*, având apoi la dreapta sa pe P. O. D. protopop al Radnei *Procopie Givulescu*, iar la stânga sa pe *Iuliu Vuia*, președintele reuniunii surori dela Timișoara și pe *Vasile Sala*, președintele reuniunii surori dela Oradea-mare, delegați ai reuniunilor surori, încungiurat mai departe de membrii din comitetul *Iuliu Groșorean*, *Dimitrie Boariu*, *Pavel Dârlea*, *Mihail Vidu*, *Ioan Vancu*, etc., deschide adunarea generală printr'un discurs, în care face istoricul activității reuniunii până astăzi și în urmă, între aclamările sgomotoase ale membrilor, face un călduros apel cătră cei de față, că, deși vremurile sunt grele, învățătorimea să meargă tot înainte în spre binele bisericii și a neamului.

Frumosul discurs prezidial, la propunerea membrului *Pavel Dârlea*, să trece în întregime la protocol.

Președintele salută apoi oaspeții prezenți, între cari pe lângă cei amintiți mai sus, am observat pe *Dr. Lazar Iacob* și *Avram Sădean*, profesori la seminarul diecezan din Arad, *George Pârveu*, învățător în *Chrecheșul-mare*, *Ioan Roșu*, învățător în *Beiuș*, notarul comunal *Zahariás Árpád* și preoții *Aurel Papp* și *Ioan Nicorescu* din loc.

Să dă cuvântul d-lor *Iuliu Vuia* și *Ioan Roșu*, cari în termeni foarte calzi, salută adunarea.

Să cetesc telegramele sosite dela *Dr. George Ciuhandu*, referent școlar, *Cornel Lazar*, diacon în Arad, *Protasie Givulescu*, învățător în *Soborșin* și *Ioan Marcu*, prezidentul reuniunii surori dela *Caransebeș*, cari să iau la cunoștință între aplauze.

După aceste să intră în ordinea de zi și să pertractează întrebările puse de Ven Consistor prin înaltul său rescript dela 28 aprilie v. a. c., nr. 2987/909, privitor la situația școalelor noastre în noile împrejurări, pe baza lucrărilor înaintate în chestie dela *Iosif Stanca*, învățător în *Roșia* și *Ioan Crișan*, învățător în *Socodor*; lucrări, făcute cu multă pricepere. Părerile ambilor au culminat într'acolo, că planul de învățământ să cuprindă tot ce trebuie să știe și să învețe copilul în școală.

La discuția contradictorie iau cuvântul *Dimitrie Olariu*, *Iuliu Groșorean*, *Pavel Dârlea*, *Iosif Moldovan* și *Dimitrie Boariu*; fiind însă timpul înaintat, ședința să ridică și să anunță continuarea pe după amiază la 4 ore.

Banchetul.

Banchetul s'a ținut în ospătăria „Mladin“, la care a luat parte peste 200 persoane. În decursul banchetului s'au rostit mai multe toasturi. *Iosif Moldovan* a toastat pentru regele, *Dimitrie Popoviciu* pentru P. S. Sa D-l *Episcop diecezan*, *Petru Vancu* pentru delegații

reuniunilor surori, au mai toastat apoi Dimitrie Boariu, Pavel Dârlea, Vasile Sala, Iosif Stanca, Ghiță Popp, redactorul „Tribunei“, Traian Țabie și Savu Dorca.

Ședința II.

La 3 ore p. m. toți membrii prezenți s'au fotografiat în curtea bisericii, după care la 4 ore redeschizându-să ședința, să continue discuția întreruptă în ședința întâiu asupra planului de învățământ la care au luat parte Dimitrie Boariu, Ioan Borlea, Ioan Vancu, Iuliu Croșorean, Petru Vancu. Iosif Moldovan, Dimitrie Popoviciu, și Pavel Dârlea. În urmă afacerea s'a re-legat desp. protopozești, ca material de studiu și aprofundare.

A urmat apoi la ordinea zilei conferența lui Pavel Dârlea, învățător în Boroșineu, despre „O scurtă repravire asupra înaintării în cultură a omenimii în raport cu educațiunea generală a popoarelor“, apoi „Pedagogia veche în raport cu cea nouă“, de Ioan Ardelean, învățător la școala de aplicație în Arad, „Cartea“, prelegere practică din limba maghiară, de Ioan Belle, învățător în Siclău și „Linia cercuală“ prelegere practică din geometrie, de Petru Colțău, învățător în Mândruloc, primate toate cu plăcere și aplauze, după cari ședința să ridică și să anunțe a treia ședință pe mânezi la 8 ore a. m.

Concertul și teatrul.

La 8 ore seara tot publicul asistent, împreună cu noui oaspeți sosiți spre acest scop a luat parte la concertul și teatrul aranjat de bravul dascăl Mihail Dragoș din loc, cu concursul mai multor învățători, în onoarea reuniunii. Concertul și teatrul s'a ținut în curtea ospătăriei harnicului comerciant român, Mladin. S'au cântat: „Cisla“ de Porumbescu, „Hoi în horă“ de Dima, „Azi“ de Neubauer, și „Marșul economilor“ de Porumbescu. Toate au fost bine cântate. Publicul le-a ascultat cu plăcere și răsplătit cu aplauze.

Printre cântări au fost și trei declamări și a-nume „Limba mea“, de Nicu Stejărel, predată foarte bine de drăgălașa d-soară Mladin, „Seana țiganului“, de Th. Speranță, predată cu mult haz de învățătorul Ioan Tocăniță și „Mama Anghelușa“, predată de învățătorul Traian Fridrich, producând mult răs și voie bună.

După concert a urmat piesa teatrală „Școala de menaj“, predată cu destulă istețime de domnișoarele Hersilia Cadar, Livia Mladin, Emilia Julean, Sabina Ursu, Veturia Julean, Emilia Mladin și E Sălăgian. Publicul le-a făcut mari și binemeritate ovații.

În pauza dela mezul nopții, 12 flăcăi români, sub conducerea vătavului George Clepea, țăran din loc, au jucat cu mult succes „Bătuta“ și „Călușerul“.

Ședința III.

La 8 ore a. m., redeschizându-să ședința, au urmat cetirea rapoartelor comisiunilor însărcinate cu cenzurarea raportului general, de cassă, bibliotecă și controlă.

Să constată, că comitetul și indeosebi biroul, a desvoltat o muncă laudabilă și intenzivă. S'au adus mai multe concluze pentru promovarea afacerilor reuniunii și s'a împărțit premiul de 200 cor., dat de „Asociațiunea aradană“ pentru învățătorii, cari sau distins cu cursurile pentru instruirea analfabeților. Au fost premiați cu câte 50 cor., învățătorii Ștefu (Arad), Russu (Pecica), Ageu (Bohani) și Crișan (Șiria).

A făcut cea mai bună impresie declarația învățătorului Petru Russu din Pecica, că premiul votat îl donează fondului pentru ridicarea monumentului Teodor Ceontea. Cinste și laudă lui!

A urmat apoi restaurarea pe periodul dela 1909 până 1912, sub prezidiul adhoc d-lui Iuliu Groșorean. O restaurare cu atâta însuflețire rar s'a mai văzut. S'au ales următorii: prezident Iosif Moldovan, v. prezident Protasie Givulescu, secretar general Dimitrie Popoviciu, notar George Popoviciu, cassar Iuliu Groșorean, bibliotecar Dimitrie Olariu (nou), controlor Iosif Stanca. În comitet, pe lângă cei 7 prezidenți de despărțământ, s'au mai ales Ștefan Roja, Nicolae Cristea, Teodor Cherechian, George Petroviciu și Petru Vancu.

Proxima adunare generală, la invitarea specială a comitetului parohial din Nădlac, să va ține în Nădlac.

Așa a decurs adunarea dascălilor în Curticiu! Curticienii sau purtat vrednic. Cinste lor! Onoare și neobositului dascăl Mihail Dragoș, care a ostenit din greu pentru buna reușită a tuturor festivităților.

Dimitrie Popoviciu,
învățător rom. ort.

Judecata preotului.

— Urmare. —

Iată ce a făcut el. După câteva zile dela sosirea lui în parohie a văzut că nu i se dă atențiunea și respectul cuvenit, că biserica este goală, că abiă eră salutat când trecea, că copiii nu răspundeau la chemarea lui, că la mărturisire și pocăință nu mai venea nimeni, că lângă muribunzi nu mai eră chemat, că se mulțumeau cu serviciul pogribanei făcut la înmormântări și cu acele câteva picături de vin amestecate cu untdelemn aruncate peste cadavrele puse în sicriu și gata de înmormântare. La toate acestea și-a spălat mâinile zicând: Nu sunt vinovat, cu atât mai rău pentru ei; ei vor iadul, să se ducă în el, timpul sfințitor și al minunilor a trecut. „Servitor necredincios îi zice Domnul, tu n'ai voit să ai milă de fratele tău, cum am avut eu milă de tine de atâtea ori. Și ce ceri tu acum și ce merită necredința ta dacă nu ceeace am vestit în Evanghelia mea: „Și mâniindu-se Domnul lui, l'a dat pe el muncitorilor“¹⁾. După acestea înaltul Judecător se va adresă săracilor zicându-le: „Veniți săracilor, voi cei prea iubiți de Hristos, pe care el v'a pus inaintea tuturor în cea dintâi cuvântare a sa. „Fericiți cei săraci cu duhul că acelora este împărăția cerurilor“²⁾ voi cu care el s'a identificat „Amin, zic vouă, întru cât ați făcut unuia dintru acești frați mai mici ai mei, mie ați făcut“³⁾, veniți repede să mântuiți pe acest nenocit și să reproduceți scena mișcătoare descrisă de Domnul: „Că am flămânzit și mi-ați dat de mâncat, însătoșat-am și mi-ați dat de ambeut, strein am fost și m'ați primit, gol și m'ați îmbrăcat, bolnav am fost și m'ați cercetat pe mine, în temniță am fost și ați venit la mine“⁴⁾. Veniți... le zice Domnul. Dar ce văd și vedem cu toții? Atunci se va vedea Sf. Apostol Petru convertind Iudeia; Sf. Apostol Pavel târând după el lumea întreagă; Sf. Apostol Andrei Ahaia și Sciția; Sf. Apostol Ioan Azia;

¹⁾ Mat. XVIII, 34.

²⁾ Mat. V, 3.

³⁾ Mat. XXV, 40.

⁴⁾ Mat. XXA, 35-37.

Toma India. Sf. Ioan Gură de Aur se va apropia cu credincioșii din Antiohia și Constantinopol etc., toți acești sfinți Apostoli și mari dascăli ai lumii se vor apropia în ziua judecării de Dreptul și severul judecător a toată lumea cu activitatea lor laudabilă. Dar preotul păcătos cu cine se va prezentă. Cu copiii pe cari i-a neglijat, cu păcătoșii de care el n'a avut nici cea mai mică grijă, cu săracii pentru care el a fost aspru și indiferent și un strigăt îngrozitor se va ridica în contra lui. „Școală-te Dumnezeule, alege judecata ta, adu-ți aminte de ocara ta, cea de către cel nepriecut toată ziua. Nu uită glasul slugilor tale, mândria celor ce te urăsc pe tine s'a înălțat pururea¹⁾. „Drept ești Doamne și drepte sunt judecățile tale, poruncit-ai dreptatea a fi mărturiile tale și adevărul foarte²⁾. „Că Dumnezeu este judecător drept și tare și îndelung răbdător și neaducând mânie³⁾. Doamne va zice poporul, tu ești Dumnezeu tare bun, milostiv și răbdător; tu ești dreptatea însăși și judecățile tale sunt drepte; ridică-te Doamne, ridică-te și pedepsește pe vinovat. Iată acela care ar fi putut să ne mântuiască și care n'a făcut aceasta; iată servitorul tău cel leneș și care n'a folosit cu nimic talantul ce i-ai încredințat. A fost smuls, a murit, la ce poate să servească el acum, dacă nu să hrănească întunerecul cel mai din afară și focul cel veșnic.

Da, când va fi chemat la judecată preotul, toate acestea i se vor pune înainte și judecata fără milă se va face: Atuncea acela care ar fi putut să mântuiască pe alții se va vedeă cu asprime dojenit și pedepsit.

A doua considerațiune care va face judecata de temut stă în risipirea iluziunilor ce fiecare are despre sine: „Providența ne face, zice un predicator celebru⁴⁾, ca să ne arătăm într'o zi aceea ce suntem și să încetăm în fine de a apărea aceea ce nu suntem“.

Adevărul, într'adevăr, nu poate să rămăe pe vecinicie captiv și întunecat. Aici pe pământ e câte odată ascuns și s'ar putea spune că omul de teamă să nu se arate, indesește cu plăcere valorile cari îl acopere. Vecinic ca Dumnezeu, adevărul își alege timpul său ca să se arate dar și atunci defigurat, nefiresc, până când deodată se ridică, se redeșteaptă, iese din lăncezirea și din răbdarea sa, după cum spune Tertalian: „Exsurge veritas et quasi de patientia erumpe“. Ziua acestei redeșteptări și a acestei apariții fulgerătoare va fi ziua judecării.

Dar, este foarte cu greu ca cineva să poată spune, torturile și sugrumarea ce se face adevărului chiar de către aceia, cari ei cei dintâiu erau datori să-l scoată la iveală. Să o mărturisim acum, spre a fi scutiți cel puțin de acea dureroasă muștrare, care ne va fi făcută mai târziu. Noi suntem abili și cu artă îndepărtăm rezpozabilitatea pentru crimele altora, strângem norii ca să ne ascundă cu negura lor datoriele noastre. Într'un cuvânt noi suntem destoinici la toate și incli-

nați a ne face iluzii. Porniți pe drumul acesta primejdios, iubim totul în noi, până și defectele noastre; totul ni-se pare scuzabil, până și actele cele mai respingătoare și punem pe socoteala slăbiciunii firei aceea ce este numai efectul libertății noastre celei neînfrante.

Ne dăm prin urmare, necurmăte iertări de păcate, pe cari de altminteri le-am refuză altora și pe deasupra ocolim cu grijă de a ne pune față în față cu noi înșine.

(Va urma.)

Aviz!

Anuarul școlar, tipărit conform ordinului ministerial mai nou, acomodat și școalelor ajutate din partea statului, conținând tipăriturile: *ziuar de primire, ziuar de frecvențațiune și progres, ziuarul materialului propus, ziuarul vizitațiunilor și evenimentelor, consemnarea manualelor întrebuințate, date statistice despre școlari, învățător și școală*, se află spre vânzare la **Librăria diecezană din Arad**. Prețul unui exemplar pentru o școală cu 80 elevi 4 cor., — dela 80—120 cu 5 cor., — dela 120—160 cu 6 coroane.

CRONICA.

Reprezentanța fundațiunii Gozdu s'a întrunit Sâmbătă în Sibiu, pentru rezolvarea agendelor curente, între cari și împărțirea știpendilor. Pentru a parlicipă la ședințe au sosit la Sibiu P. S. Sa, Episcopul *Ioan I. Papp* al Aradului, P. C. Sa protosinclul G. G. Bogoevicu, secretarul fundațiunii, și ilustrii domni: Dr. Iosif Gall, Ioan cav. de Pușcariu, Avram Berlogia și Nicolau Poynar, iar din Sibiu ia parte la ședințe d-l Parteniu Cosma. Ședințele sunt conduse de I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*.

Consistor mitropolitan s'a ținut Joi, în Sibiu, sub prezidenția I. P. S. Sale Domnului Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Meșianu*.

Despre sfințirea bisericii din Târnova pe care P. S. Sa episcopul nostru *Ioan I. Papp* a săvârșit-o cu număroasă asistență Dumineca trecută, vom da raport amănunțit în unul din numerile viitoare.

Cronică bibliografică.

În o limbă a cărpacilor traducători, cari nu știu nici limba *în* care traduc, nici limba *din* care traduc, va apărea un nou „roman de moravuri pariziene“ la o casă de editură din țara noastră. Dupăce cu câteva luni mai înainte am primit traducerea romanului „Sapho“ iar acum mai decurând un ziar de al nostru a adus în foiță o navelă ca „Cloclo“, nu ne mai lipsește decât aceasta cea mai nouă „băltoacă de apă statută“ cum s'au numit productele literare de felul acesta în articolul prim din numărul nostru trecut. Nu ar putea oare alege editori operele cari trebuiesc date în mâna publicului? Nu au și ei o răspundere morală pentru cele ce dau la lumină?

A apărut „*Luceafărul*“ Nr. 16—17 cu următorul sumar: Ion Gorun, Vrabia și rânduneaua. E. Savu, Reverie (poezie). Maria Cunțan, Căsuța mea (poezie).

¹⁾ Ps. LXXIII, 23—24.

²⁾ Ps. CXVIII, 137.

³⁾ Ps. VII, 12.

⁴⁾ Bourdaloue.

Al Ciura, Pe valea cerbului. Simina Bran, Ochi cu luciul catifelii (poezie). Membrii Academiei române. Maria Cunțan, Aici mă simt acasă (poezie). A. S. Târziu (poezie). Ioan Adam, Glume țărănești: Frica de Dumnezeu. S.-G. Decepție (poezie). Vizita arhiducelui Francisc Ferdinand la Sinaia. Teodor Murășanu, Vei plânge mult...? (poezie). E. S. Cântec (poezie). A. O. Maior, Rândunel. D. Crainic, Nocturnă (poezie). D. A. T., Lui Eminescu (poezie). D. N. Ciotori, Pagini străine: Selma Lagerlöf (1858), Prihorul (Gușă roșie). Z. Bârsan, Mărul. Dramă în 2 acte. A. Popoviciu-Bănățianul, Scrisoare (poezie). Traian A. Pinteru, Bunicul (poezie). A. B., Elena Popea și dări de seamă despre cele mai nouă cărți apărute la noi. Cronică. Ilustrațiuni: Dr. Augustin Bunea, Vasile Mangra. Dr. George Murnu. Ion Al. Basarabescu. Dr. G. Popovici. 8 ilustrații privitoare la vizita arhiducelui Francisc Ferdinand la Sinaia. Selma Lagerlöf. Elena Popea. Elena Popea: Interior (după masă); Peisagiu cu mesteceni; Fata cu flori. Alfred Tennyson.

Concurese.

Se publică concurs pentru (3) trei ștendii câte de 250—340 cor. anual — din fundațiunea de ștendii și ajutoare Demetriu F. Negrean, văd. lui Danila Moldovan născută Iuliana Vass, Augustina Moldovan măr. Demetriu F. Negrean și Ioan Traian Negrean — din Beiuș cu termenul până la **12/25 sept.** a. c.

Îndreptățiți la aceste ștendii sunt în prima linie tinerii din familiile Ioan F. Negrean din F. Vásárhely și Nicolau Bogdan din M. Lazuri, precum și cei din comuna M. Telegd, apoi tinerii din protopopiatul Beiuș și Vașcău în com. Bihor, cari studiază la vre-un institut de învățământ public din patrie sau se pregătesc pentru cariera militară ori comercială.

Recurenții au să-și instrueze cererile lor cu următoarele documente originale ori în copie autentică:

1. Extras din matricula botezaților provăzut cu clauzula parohului local, că sunt născuți din căsătorie legală, dela părinți gr. or. rom. căsătoriți și după ritul bisericeii ortodoxe, și că dânsii, cât și părinții lor aparțin și de prezent bisericeii gr. or. române.

2. Testimoniu școlastic despre absolvarea cu succes a claselor sau cursurilor anterioare și că urmează studiile la un institut public de învățământ.

3. Atestat de paupertate, respective despre starea materială a părinților și a recurenților.

4. Atestat medical despre starea sanitară.

Ștendistiții cari studiază în școalele și în gimnaziul din Beiuș, a căror părinți nu locuiesc în Beiuș, vor avea să între în internatul diecezan gr. or. român de acolo.

Conform dorinței fundatorului exprimată în testamentul său, fiecare ștendist este obligat după terminarea studiilor, când va ajunge la o stare materială independentă, a contribui cu 10% a ștendiiului anual ultim la augmentarea capitalului fundațiunei.

Recurenții au să-și înainteze cererile lor subsemnatului — adresate Comitetului administrativ al fundațiunei Demetriu F. Negrean și soții în Oradea-mare (Nagy-Várad).

Oradea-mare, 17/30 august 1909.

Pentru comitetul adm. al fundațiunei
Demetriu F. Negrean și soții:

Vasile Mangra m. p.,
vicar episcopesc, președintele
comitet. administrativ.

—□—

1—1

Cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“, se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunei învățătoarești din **Zărând** devenită vacantă prin abdicere.

Emolumentele sunt: a) 600 cor. în bani; b) uzufructul a 8 jugh. cat., de pământ extravilan; c) cvartir coresponszător în natură, o cănepiște și grădină în cantitate prescrisă de lege; d) drept de pășunat pentru 6 vite; e) 3 st. □ de lemne, numai pentru învățător; f) venitele cantorale uzitate (dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., cu hora mortului 2 cor. iar cu liturghie 3 cor.); g) scripturistică 20 cor. h) pentru conferință 20 cor.

Dările publice, după pământ, le va suportă cel ales. Aceste venite le asigură parohia până la 1 sept. 1910, iar dela acel termen, parohia și rezervă dreptul a da salarul, conform §-lui 2 din art. de lege XXVII din 1907.

Pe lângă ecalificația prescrisă, dela recurenți să recere și atestat despre absolvarea a cel puțin 4 cl. civile.

Conducătorii de cor vor fi preferiți, iar pentru conducerea corului parohia de asemenea și rezervă dreptul, de a-i da remunerațiune dela 1 sept. 1910.

Alesul va avea să instrueze și elevii de repetiție și să provadă strana și cantoratul cu elevii săi în sf. biserică.

Recursele ajustate să vor înaintă în termenul fixat, la Oficiul ppsc gr. or. rom. din Borosjenő, — adresate fiind comitetului parohial concernent, iar recurenții vor avea a să prezentă în careva duminică ori sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Zărând, din șed. comit. parohial ținută la 16/29 aug 1909.

Vasile Ardelean,
preș. com. par.

Cornel Papp,
not. adhoc.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezb. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoarești cantonale din **Forosig** cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt în bani gata 400 cor. 2. Locuință cu 2 chilii din cari 1 e padimentată, culină, cămară și grădină de legume.

Întregirea salarului dela stat se va cere pe lângă consământământul superiorităților bisericești.

Concursele instruite conform legilor și adresate com. parohial din Forosig, să se subștearnă oficiului pprezbiteral din Méhkerék (Micherechiu), iar reflectanții pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic să se prezinte în cutare duminică sau sârbătoare în sfânta biserică din comuna sus amintită.

Dat în ședința com. parohial din Forosig la 18 aug. n. 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin,* protopop.

—□—

1—3

Pe baza ord. Ven. Cons. din Arad n-rul 2816/909 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea stațiunii inv. din **Șomoșcheș** devenită vacantă prin trecerea la cele vecinice a inv. Mihai Leucuța, cu termen de alegere pe **14/27 sept.**, a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Bani gata 600 cor., solvite în rate treilunare anticipando. 2. 4 holde pământ arător cu drept de pășunat. 3. Spese de conferință și scripturistică 30 cor. 4. Pentru curățirea școalei 25 cor. 5. 5 stângeni lemne din cari se va încălzi și sala de inv. 6. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., cu hora mortului 3

cor. 7. Locuință cu jumătate grădină, precum și supraedificatele necesarii.

Pentru acest salariu învățătorul ales va conduce clasele superioare, va prevedea strana stângă cu cantoratul, va instrui elevii în cântările bisericești și cu aceștia va cânta în biserică în toate duminicile și sărbătorile apoi va conduce și școala de repetițiune.

Dela recurenți se recere cvalificația necesară pentru inv., Atestat de serviciu, intrucât a funcționat.

Recursele ajustate cu documentele necesarii și adresate com. par. din Șomoșcheș, se vor înainta M. On. Oficiu ppsc din B. Ineu, până incluzive la 13/26 septembrie a. c.

Rreflectanții au a se prezentă în vre-o duminică ori sărbătoare la sf., biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic. Drept la cvincvenal numai după serviciul de 5 ani va avea. Conducătorii de cor vor fi preferiți.

Din ședința com. par. din Șomoșcheș ținută la 6/19 august 1909.

Simeon Bulcu,
preș. com. par.

Ioan Tau,
inv. not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia,* pprezb. insp. școlar.

□—

2—3

Pe baza înaltului ord. al V. Consistor orădan de sub nr. 2615 B. 1908, prin aceasta se publică concurs din nou, și cu admiterea recurenților de cl. III, pentru îndeplinirea parohiei de **clasa II-a Dames,** ppresbiter. Peștesului, — cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. Casă parohială. 2. Șapte holde de pământ fânaș. 3. Birul dela 130 n-re de case à 3 cor. = 390 cor. 4. Stolele uzuale, circa 100 cor. 5. Întregirea dotației dela stat, conform cvalificației alesului. Se observează, că nou alesul preot este obligat a prevedea catehizarea în școala ort. română din loc, fără altă remunerație dela parohie ori dieceză.

Doritorii de a ocupa această parohie să avizează, ca petițiile lor ajustate regulamentar, și adresate comitetului parohial din Dames, să le înainteze P. On. oficiu pprezbiteral în M. Telegd, având dâșii cu stricta observare a §-ului 20 din Regulamentul pentru parohii, a se prezentă în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Dames, spre a-și arată desteritaten în cant, tipic și oratorie.

Pentru comitetul parohial:

Stefan Domocos,
preot, președ. com. par.

Ioan Sărăcuția,
notar.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protoprezbiter.

□—

3 3

Pentru îndeplinirea postului de paroh, din parohia de **clasa II-a Remeți,** pprezbiteratul Peștes, se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. Casă parohială cu două chilii. 2. Una zi și un pătrar de pământ arător. 3. Pământ de fânașe pentru 3 coșasi. 4. Dela 60 n-re de case 1¹/₄ vici cucuruz sfârmat. 5. Dela 80 n-re de case una zi de lucru cu mâna. ¶Provederea lucrătorilor cu vipt, cade în sarcina alesului. Alesul va avea să provadă catehizația în școala ort. română din loc, fără altă remunerație dela biserică ori dieceză 6. Întregirea corespușzătoare a dotației din partea statului.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avizați, a-și înainta recursele lor ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Remeți, Prea On. oficiu protopopesic în M. Telegd, până la 29 aug. v. a. c., având dâșii cu stricta observare a §-ului 20 din Regul. pentru parohii, a se prezentă în sfânta biserică

din Remeți, pentru a-și arată desteritatea, în cântare, tipic și oratorie.

În lipsa recurenților de cl. II să admit și de cei cu cvalificație de cl. III.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Bere,
preș. com. paroh.

Vasilie Blaga,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu,* protoprezbiter.

□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **clasa III-a** din comuna **Peatra,** pprezbiteratul Peștes, se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumente sunt: dela 40 case cucuruz sfârmat 40 vici în preț de 80 cor., 40 zile de lucru în preț de 32 cor., folosirea cimiterului bisericesc în preț de 40 cor., stolele îndatinat 50 cor. Întregirea dela stat, după cvalificația alesului.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie, să-și trimită recursele cu documentele recerute protopopului Peștesului, în M. Telegd până cu 8 zile înainte de alegere, având recurenții a se prezentă în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Peatra, spre a-și arată desteritatea în cant, oratorie și serviciul divin.

Pentru comitetul parohial:

Alexandru Șerban,
preot, preș. com. parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protoprezbiter.

□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Șuncuiș,** pprezbiteratul Peștes, prin aceasta se publică concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente: a) 600 cor. bani gata dela locuitori prin repartiție; b) pentru lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ, 48 coroane; c) Locuință cu 2 chilii, supraedificatele necesare și grădină; d) Întregirea dela stat, conform legii în vigoare; e) Învățătorul — în vederea împrejurărilor — va funcționa și de cantor, având, pe lângă conducerea stranei, a conduce în toată duminica și sărbătoarea pe elevii săi, la sf. biserică. Pentru cantorat va primi salariul staverit pentru cantor; f) Pentru curățirea salei de învățământ 20 cor. — dacă va lua asupra-și această sarcină, alesul.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înainta recursele lor, ajustate în regulă și adresate comitetului parohial din Șuncuiș, P. On. oficiu ppsc în M. Telegd, până la 30 aug. v. a. c. având dâșii a se prezentă în sfânta biserică din Șuncuiș, pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Boțoc
președinte.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protoprezbiter.

□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Cetea,** pprezb. Peștesului, prin aceasta se publică concurs cu termin de **30 de zile** în „Biserica și Școala“.

Emolumente: În bani gata 519 cor. Cvartir liber cu grădină și supraedificatele de lipsă. Întregirea salariului, la suma reclamată de legea în vigoare, să va cere dela stat.

Deși cantoratul se prevede prin altă persoană, totuș învățătorul va trebui, în dumineci și sărbători să conducă elevii la sfânta biserică, spre a se deprinde

în cântările bisericești și însuș să conducă strana, fără a pretinde pentru aceasta remunerațiune dela biserică.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca recursurile lor, ajustate conform dispozițiilor statutare și regulamentare în vigoare, adresate comitetului parohial din Cetea să le înainteze Prea On. oficiu ppeșc în M. Telegd, având dâșii a se prezenta în vre-o duminică sau sârbătoare în sf. biserică din Cetea, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezbiter inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Cuieșd**, pprezbiteratul Peștes, să publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. Bani gata 100 cor. 2. Bucate în preț de 170 cor. 3. Bani de fân 30 cor. 4. Zile de lucru, socotite în 20 coroane. 5. Pentru conferință 12 cor. 6. Scripturistica școlară 8 cor. 7. Lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ 40 cor. 8. Stole cantonale 20 cor. 9. Întregirea sperativă dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze recursurile ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Cuieșd, P. On. Oficiu protopopesc în M. Telegd, având dâșii în termenul concursual, a se prezenta în vre-o duminică și sârbătoare în sf. biserică din Cuieșd, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Tr. Filip,
preș. com. par.

George Matei,
notar.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezbiter inspector școlar.

—□—

3—3

Se escrie concurs pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătoresci-cantonale din:

1. *Văsoaia*, în bani 200 cor., 10 htl. bucate, parte grâu, parte cucuruz, $\frac{1}{2}$ sesiune de pământ, 8 stângeni de lemne, din cari să încălzește și școala, conferință 12 cor., scripturistica 8 cor., cvartir și grădină.

2. *Susani*, în bani 160 cor., 6 htl. bucate, parte grâu, parte cucuruz, 60 htl. păsulă, 5 stângeni de lemne, conferință 6 cor., scripturistica 5 cor., cvartir și grădină.

3. *Neagra*, în bani 200 cor., pământ învățătoresc 8 cor., 4 htl. grâu 60 cor., 4 htl. cucuruz 44 cor., 24 metri lemne 120 cor., venite cantonale 4 cor., conferință 10 cor., scripturistica 10 cor., locuință și grădină.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursurile adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea a le subșterne oficiului ppopesc din Buteni (Buttyin) com. Arad, până la **30 zile** după publicarea acestui concurs, având a se prezenta în careva duminică ori sârbătoare în sf. biserică din comuna, în care a recurs, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Buttyin (Buteni) la 28 iulie (10 aug.) 1909.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Iuliu Bodea*, adm. protoprezbiter, inspector școlar

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător din **Leheceni**, se publică concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“, pe lângă dotațiunea următoare:

În bani gata 424 cor. Opt (8) stângeri de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ. Un pământ de lângă grădina școalei, care aduce un venit anual de 40 cor. Cvartir și grădină. Pentru cantorat 40 cor.

Întregirea salariului, dela stat se va cere pe lângă consenzul superiorităților bisericești diecezane.

Concursele instruite conform legilor și adresate comitetului parohial să se subștearnă oficiului protoprezbiteral din Vașcău, iar reflectanții, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic, să se prezinte în cutare duminică sau sârbătoare în sf. biserică din Leheceni.

Comitetul parohial.

Cu consenzul protoprezbiterului: *Adrian P. Deseanu*.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din **P. P. Țăgănești** se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Arânda pământului școlar 200 cor. 2. În bani gata 100 cor. 3. 10 cubule de bucate grâu și cucuruz 120 cor. 4. 16 metri de lemne din cari are a se încălzi și școala. 5. 2 măsuri de păsulă. 6. Dela 70 n-ri de casă câte un fuior ori 20 fil., o porțiune de paie ori 20 fil., o porțiune de fân ori 60 fil. 7. Pentru cantorat 5 cubule de bucate grâu și cucuruz. 8. Locuință cu grădină intravilană.

Concursele instruite conform legilor și adresate comitetului parohial să se subștearnă oficiului pprezbiteral din Vașcău, iar reflectanții pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic să se prezinte în cutare duminică sau sârbătoare în sfânta biserică din P. P. Țăgănești.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu* protoprezbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Lupești** se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: în bani gata 200 cor; 2. Pentru lemne 388 cor, din care se va încălzi și sala de învățământ; 3. $\frac{1}{2}$ sesiune de pământ la deal; 4. Lemne din pădurea urbarială după 8 voturi; 5. Cvartir și grădină de legume; 6. Pentru conferințe 20 cor. 7. Dela înmormântări, unde va fi poftit: dela cele mari 80 fil., dela cele mici 40 fil., iar dela cele cu liturghie 2 cor.

Cei-ce doresc a ocupa acest post să avizează, ca recursurile lor ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Lupești să le trimită oficiului pprezbiteral din Mariaradna, iar dâșii, în vederea că vor avea să provadă și cantoratul, fără altă remunerațiune, să vor prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Lupești, ținută la 18/31 iulie, 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protoprezbiter, inspector de școle.

—□—

3—3